

Notitie

Datum
7 oktober 2021

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp Bevindingenverslag IBAT-testronde 6 tot en met 21 september
Datum 7 oktober 2021

Ter informatie

Het OGB wordt gevraagd kennis te nemen van:

- De bevindingen uit deze tussentijdse IBAT-beoordeling (uitgevoerd september 2021)

Inleiding

In september is met een aantal bevoegd gezagen en hun softwareleveranciers een volgende IBAT-ronde uitgevoerd. De basis hiervoor is de release van DSO-LV zoals aan het einde van PI-18 is opgeleverd, aangevuld met enkele tussentijdse updates van PI-19.

De bevindingen zijn vastgelegd en met TBO/OBO gecommuniceerd. Aangezien we ook weten dat het IWT(-MVP)-niveau nog niet is bereikt, zullen daar nu verder geen conclusies worden getrokken.

In deze IBAT-ronde is getest door de volgende bevoegd gezagen en leveranciers:

Koepelorganisatie	Bevoegd Gezag	Leverancier <i>Plan-software</i>	Leverancier <i>Toepasbare Regels-software</i>	Leverancier <i>VTH-software</i>
Interprovinciaal Overleg (IPO)	Utrecht	Tercera	Geodan/Flolegal	Roxit
	Noord-Brabant	Tercera	Berkeley Bridge	BCT
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Waalre	GISkit	GISkit	Zaaksysteem.nl (Mintlab)
	Utrecht	Roxit	Geodan/Flolegal	Roxit
	Groningen	IAM4	IAM4	Centric
	Haarlemmermeer	Tercera	Berkeley Bridge	Maatwerk
	De Bilt ¹	Tercera	Berkeley Bridge	Zaaksysteem.nl (Mintlab)
Unie van Waterschappen	Zuiderzeeland	Tercera	Berkeley Bridge	Genetics
	De Dommel	Roxit	Geodan/Flolegal	Genetics
	HDSR	Knowledge Values	Knowledge Values	Excellence

¹ In combinatie met RUD Utrecht en provincie Utrecht

Koepelorganisatie	Bevoegd Gezag	Leverancier <i>Plan-software</i>	Leverancier <i>Toepasbare Regels-software</i>	Leverancier <i>VTH-software</i>
	Waternet / AVG	Roxit	Geodan/Flolegal	Genetics
Rijk	BZK	KOOP	Rijkswaterstaat	Doc-Direkt
	RCE / RVO / EZK / LNV	KOOP	Rijkswaterstaat	Maatwerk (RCE - OneFox)
	Service team rijk (STR)	-	Rijkswaterstaat	-

1 Bevindingen

Deze rapportage bevat de bevindingen van de functionele end-to-end procestesten zoals die door de verschillende bevoegd gezagen in de afgelopen periode zijn uitgevoerd.

In de rapportage over de bevindingen maken we onderscheid in:

- Bevindingen met de beschikbaarheid en performance van de oefenomgeving.
- Bevindingen met betrekking tot de opgeleverde functionaliteit (toetsingskader: GPvE en IWT-capabilities) en de werking in de praktijk. [Conform opdracht IBAT]. Het gaat om nieuwe testgevallen en om het hertesten van opgeloste bevindingen.
- Bevindingen met betrekking tot de gebruikersondersteuning [Conform opdracht IBAT]
- Bevindingen met betrekking tot de testvoorbereiding en -uitvoering

De belangrijkste bevindingen worden op hoofdlijnen weergegeven. Daarnaast zijn er veel kleinere bevindingen gedaan. Deze betreffen de werking van DSO-LV, maar bijvoorbeeld ook de gebruiksvriendelijkheid van het loket. Alle bevindingen zijn gemeld en worden door de TBO en OBO's geanalyseerd.

1.1 Beschikbaarheid van de oefenomgeving

Vorig jaar heeft het IBAT naar aanleiding van ervaringen in de testperiodes aandacht gevraagd voor de beschikbaarheid, performance en robuustheid van de landelijke voorziening. Door het programma is daar veel tijd en aandacht aan besteed en sindsdien werden veel minder 'showstoppers' ervaren. De beschikbaarheid en snelheid leek verbeterd.

In de afgelopen periode hebben we echter te maken gehad met een aantal problemen op niet-functioneel vlak, waardoor het testen is gehinderd. De oorzaken zijn heel divers, maar hebben geresulteerd in het niet volledig beschikbaar zijn van de LV voor circa 40% van de tijd (dagen van 8-17 uur).

De oorzaak van de vele verstoringen is heel verschillend en er is, voor zover we kunnen overzien, geen relatie tussen de incidenten. IBAT heeft gevraagd om een probleemanalyse, maar deze nog niet ontvangen. We hebben o.a. te maken gehad met:

- Niet beschikbaar doordat componenten van RWS niet beschikbaar waren na een update van de infrastructuur
- Een netwerkstoring bij een service provider van RWS
- Vastlopende verwerking van plannen naar OZON (Kadaster)
- Niet beschikbaar zijn van het loket, vermoedelijk doordat OZON niet bereikbaar was

- Niet beschikbaarheid van een deel van de functionaliteit van 'officiële bekendmakingen' (Koop)

Een compleet overzicht is opgenomen in bijlage 1. Naar aanleiding van deze incidenten is geëscaleerd naar de programmadirecteur DSO.

Naast bovengenoemde incidenten waren er gedurende de testperiode heel regelmatig performance issues bij het gebruik van OZON. Voor de eindgebruiker werden die met name zichtbaar bij het raadplegen van regels op de kaart.

Het IBAT benadrukt dat deze incidenten in de oefenomgeving voor kunnen komen. De oefenomgeving en het beheer daarvan zal niet gelijk zijn met de productieomgeving. Toch vinden wij dit als geheel ernstig, gelet op de periode van grootschalig oefenen die naar verwachting in oktober begint. Te veel van deze incidenten zullen de mening van bevoegd gezagen en softwareleveranciers negatief beïnvloeden.

1.2 Functionele werking DSO-LV

Ondanks bovengenoemde problemen is een belangrijk deel van de testen uitgevoerd zoals voorbereid. Alleen een deel van de testen van Rijk, HDSR, De Dommel en gemeente Groningen zijn vanwege deze verstoringen niet uitgevoerd.

Planketen

- Bekende issues vanuit de vorige testen hebben te maken met het aanleveren en/of verwerken van geo-gebieden in DSO-LV. Er wordt o.a. gesproken over de hoeveelheid, complexiteit en/of gedetailleerdheid van geo-gebieden in een omgevingsdocument, waarbij ook het opnemen van normen een rol kan spelen.
Geo-gebieden bleken ook deze testperiode nog een probleem waar – nu – vooral provincies en waterschappen last van hebben. Waar het probleem exact zit is nog niet helder, een taskforce is daar mee bezig en kijkt o.a. naar de gegevens, maar ook naar de technische oplossing in LVBB en DSO-LV.
- De gemeente Waalre heeft een Omgevingsplan gepubliceerd. Belangrijkste doelstelling van deze IBAT ronde was het publiceren van een realistisch omgevingsplan, met name voor wat betreft de omvang. De verwachting is dat het geteste plan circa 70% bevat van een compleet plan. Het plan is gevalideerd en bekend gemaakt. Het resultaat is bekeken op overheid.nl en bij Regels op de Kaart bekeken.
 - Validatieproces duurt soms erg lang en lijkt niet afhankelijk van de bestandsgrootte. Als door beschikbaarheidsproblemen de validatie niet doorgaat, dan krijgt de gebruiker dat niet te horen. De gebruiker ontvangt ook geen eind validatie, of einde publicatie, zodat je niet weet waar je aan toe bent.
 - Opbouw van geometrie in OZON duurt lang. Het plan is te zien in de viewer, maar alle werkingsgebieden komen pas de volgende dag. Een eindgebruiker snapt dit niet.
 - De gebruiksvriendelijkheid van de viewer is onvoldoende.
- De gemeente Waalre heeft ook getest met het opvragen (downloaden) van een eerder gepubliceerd plan en het muteren daarvan. Het downloaden van een gepubliceerd plan verloopt nog niet helemaal goed.
- De Stelselcatalogus is uiteindelijk niet getest door VNG/Waalre. Er lijken verschillende beelden te bestaan bij de rol en functie van de stelselcatalogus. Duidelijkheid hierover voor de volgende testperiode is gewenst.

- Andere bevoegd gezagen hebben ook getest met het publiceren van plannen. Door de aanhoudende onduidelijkheid over het gebruik van geo-gebieden, de maximale grootte of aantallen daarvan, is dit beperkt gebeurd, met kleine stukjes omgevingsplan of -verordening. Over het algemeen verloopt dit goed. Wel zijn er softwareleveranciers die nog problemen ervaren.
 - Zuiderzeeland heeft een beperkt plan gepubliceerd. Het blijkt dat de wijze waarop geometrie is opgebouwd, bij het waterschap (gebruikelijke wijze voor alle waterschappen), niet volledig aangeboden kon worden. Zuiderzeeland gaat meewerken in een taskforce om problemen m.b.t. het uploaden van geometrie op te lossen.
 - Amstel, Gooi en Vechtstreek / Waternet zijn aangesloten en hebben de keten met de leverancier werkend gekregen. De eerste testen zijn succesvol doorlopen. Het testteam heeft wel energie gekregen van deze ronde en zal een volgende ronde weer meedoen. Belangrijke les: het zal voor meer organisaties die starten met echte beproevingen de nodige (interne) energie vergen om e.e.a. 'aan de praat' te krijgen. Dat gaat dan om de afstemming met softwareleverancier, technische inrichting, werkelijk begrip van hetgeen in regels is vastgelegd dat aan het DSO wordt aangeboden en benodigde beheerinspanning daarna.
 - HDSR heeft problemen gehad met leverancier i.v.m. migratie bij de softwareleverancier. Wel is een deel van de testen nog uitgevoerd.
 - De Dommel kon, mede door beperkte beschikbaarheid van de softwareleverancier niet alle testen uitvoeren. Wel is op het vlak van geometrie een belangrijke stap gezet om grotere gebieden aan te leveren.
 - Noord-Brabant heeft een beperkt plan gepubliceerd. Intrekken en vervangen niet gelukt i.v.m. aanlevering vanuit leverancier.
 - De gemeente Groningen heeft een klein plan gepubliceerd en er is een mutatie hierop uitgevoerd. Deze is wel door de validatie gekomen, maar alsnog vastgelopen vanwege een foutieve publicatiedatum.

VTH-keten

Zoals in eerdere rapportages is aangegeven werkt de VTH-keten zoals in GPvE en capabilities beoogd. Deze periode is de VTH-keten met name getest door de rijkspartijen, de provincie Utrecht en in het gemeentelijk veld. Hier verschuift de aandacht steeds meer van het testen van de keten 'as designed' naar het beproeven van de bruikbaarheid in het aanvraag- en behandelproces.

Opvallende punten:

- Met de gemeente Utrecht zijn circa 20 verschillende verzoeken ingediend, deze zijn allemaal goed aangekomen.
- Het is niet mogelijk om grote gebieden of meerdere lokaties te selecteren ten behoeve van een vergunningaanvraag. DSO-LV lijkt gericht op kleinere initiatieven en niet voor grotere, complexe projecten.
- onduidelijke zinnen/vragen voor de initiatiefnemers
- Zorgen bij behandelaars (zowel Rijk, gemeente, RUD) dat verzoeken in de praktijk niet goed terecht komen, waardoor de tijdige behandeling onder druk komt te staan. Zo is de behandeldienst op rijksniveau nu verkeerd ingesteld waardoor verzoeken bij het ministerie van BZK binnenkomen en niet bij andere ministeries als dat wel verwacht is.

1.3 Gebruikersondersteuning

De ondersteuning vanuit de TBO en OBO's gedurende de testen is goed. Iedereen is erop gericht om het stelsel werkend te krijgen en bevindingen op te lossen. We merken echter ook dat het overzicht over de verschillende onderdelen van DSO-LV en de regie op het geheel beter kan.

- De kwaliteit van de meldingen wordt hoger en de wijze van behandeling bij OBO's verbeterd, toch is het lastig om goed zicht te houden op de behandelstatus van een bevinding.
- Regie op de meldingen die in het meldingssysteem van de TBO worden gemaakt, maar worden afgehandeld bij de OBO's
- Het is nodig om naast het oplossen van incidenten soms diepgaander probleemanalyses te maken en dat vereist goede samenwerking tussen alle partijen (TBO, OBO's, bevoegd gezagen en softwareleveranciers). Nu wordt er te vaak nog individueel gehandeld.
- Het ontbreekt aan afspraken over de reactietijd en het oplossen van bevindingen.
- Een derde van de gemelde bevindingen (sinds begin 2021) staat open bij een OBO of op een backlog. Het moment waarop deze bevindingen worden opgelost is onduidelijk voor het IBAT.

1.4 Testvoorbereiding en uitvoering

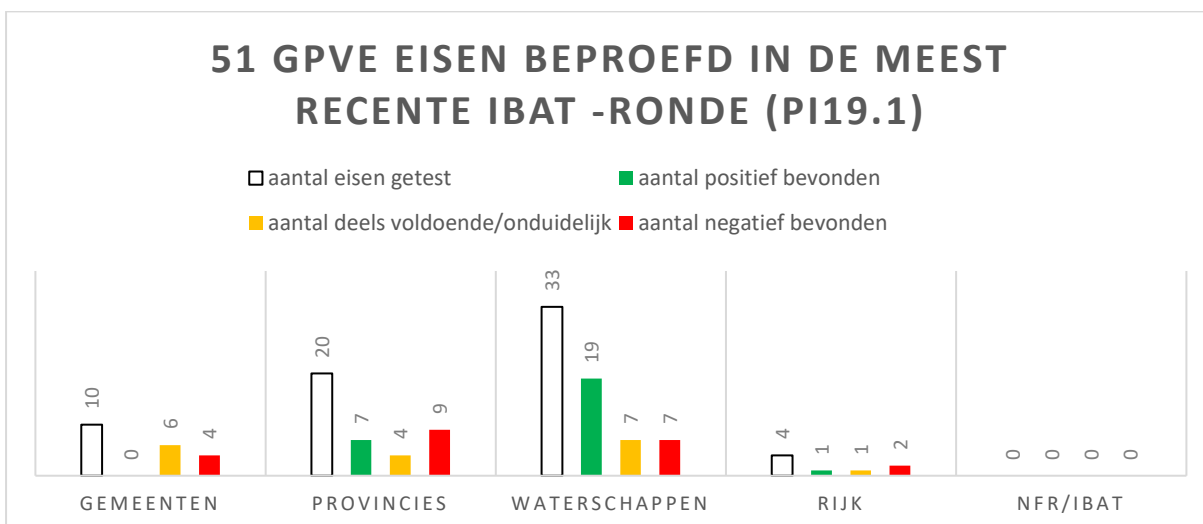
- Voor de leden van het IBAT-team blijft het lastig om van deelnemende bevoegd gezagen tijdig de goed uitwerkte testontwerpen te krijgen.
- Meer aandacht is nodig voor het hertesten van in een eerdere IBAT-periode gedane bevindingen.
- De stand van zaken met betrekking tot realisatie van GpVE en capabilities wordt na afloop van een increment bijgewerkt. Het helpt in de testvoorbereiding als z.s.m. na afloop van een kwartaal de informatie wordt geüpdatet ten behoeve van het IBAT.
- De IBAT-leden namens de koepels zijn voor de testuitvoering afhankelijk van de deelnemende bevoegd gezagen en softwareleveranciers. In de praktijk betekent dit dat veel energie gestoken wordt in het tijdig opleveren van een testontwerp, daadwerkelijk testen en het melden van bevindingen.

2 Toetsing aan GPvE

In deze testronde zijn 51 GPvE eisen getoetst. Het ging hierbij om 51 functionele eisen, die voornamelijk door waterschappen, provincies en gemeenten zijn beproefd. Deze keer zijn geen 'niet-functionele eisen' uit het GPVE getest. De 51 eisen zijn 1 of meer keer getoetst door (groepen van) bevoegd gezagen, zoals 'de groep gemeenten':

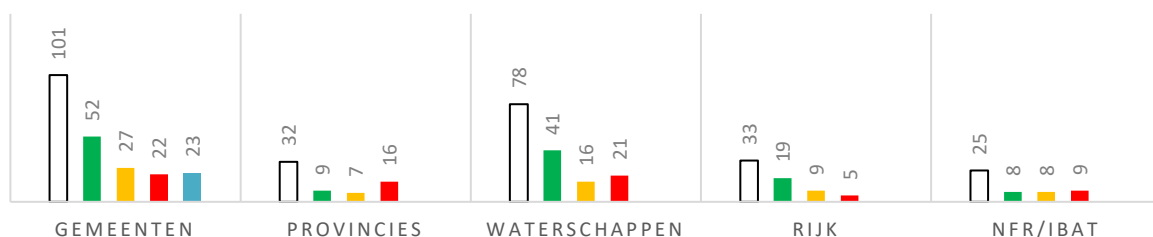
In onderstaand schema is per bevoegd gezag weergegeven hoe de 51 geteste eisen zijn beoordeeld vanuit de verschillende bevoegd gezagen. Gekeken is of eisen voldoen, niet voldoen, of deels voldoen (of waar onduidelijkheid over bestaat). Het komt voor dat verschillende bevoegd gezagen tot een verschillend oordeel komen, deels veroorzaakt doordat de eisen niet altijd ondubbelzinnig zijn geformuleerd.

In onderstaand schema is per bevoegd gezag weergegeven hoeveel van de in alle IBAT-rondes geteste eisen voldoen, niet voldoen, of deels voldoen (of waar onduidelijkheid over bestaat). Hier kunnen in de loop van de tijd verschuivingen optreden: rood wordt groen, maar ook soms andersom. De VNG heeft bij 23 eisen aangegeven dat voor de testende bevoegd gezagen onduidelijk is wat de eis exact betekent. Dit zal in aanloop naar de volgende ronde opgehelderd moeten worden in overleg met BLM.

TOTAAL 143 GPVE EISEN BEPROEFD IN DE AFGELOPEN IBAT-RONDES [TOTAAL ZIJN ER 183 EISEN OP BASISNIVEAU]

□ aantal eisen getest ■ aantal positief bevonden
■ aantal deels voldoende/onduidelijk ■ aantal negatief bevonden
■ interpretatie eis onduidelijk

3 Ontvangen meldingen TMR

In totaal zijn er tijdens de IBAT-testperiode 63 meldingen ontvangen.

Dagelijks heeft er op de bevindingen een analyse plaatsgevonden waaruit uiteindelijk naar voren is gekomen dat van de 63 ontvangen meldingen er 18 als wens zijn aangegeven en dat er 45 als bevinding zijn aangemerkt.

In het dagelijkse bevindingenoverleg tussen IBAT en TBO is van 10 van de 45 bevinding vastgesteld dat deze bij nader inzien geen bevinding waren maar dat deze van een andere categorie waren.

Alle bevindingen zijn beoordeeld en doorgezet naar een behandelteam bij een OBO. Zij behandelen de meldingen en koppelen terug aan de indiener. Wensen zijn doorgezet voor verdere analyse en kunnen op de backlog van DSO-LV terecht komen. Het IBAT heeft hier verder geen inzicht in.

Een overzicht staat in Bijlage 2.

4 De komende testronde

De volgende testronde is gepland van 25 oktober tot en met 5 november 2021.

Aandachtspunten voor deze testronde voor het IBAT:

- Betere en completere testontwerpen opstellen (met meerdere testscenario's, ook interbestuurlijk).
- Duidelijker onderscheid maken in de voorbereiding op de IBAT periode en de uitvoering van de testen.
- Omgevingsdocumenten voorafgaand aan de IBAT-test al aanbieden voor validatie en proefregistratie, zodat fouten in content niet leiden tot vertraging in de IBAT periode.
- Kwaliteit van het melden van bevindingen verder verbeteren.
- Strakker entry-criteria formuleren waar de opgeleverde software van DSO-LV aan moet voldoen voordat begonnen wordt met de IBAT-testen (denk aan beschikbaarheid van release notes en testrapporten).
- De eerste testdag wordt gereserveerd voor het uitvoeren van de hertest van bevindingen. Op deze manier wordt prioriteit voor dit onderwerp geborgd.

- Door DSO-productmanagement zijn ook enkele punten gesuggereerd om te testen, waaronder de begrijpelijkheid van fout- en validatiemeldingen. Deze worden meegenomen in de volgende testronde.
- Inhoudelijk:
 - GPVE en Capabilities
 - Planketen: grote geo-gebieden en mutaties
 - VTH-keten: diverse scenario's verzoeken, toetsing usability en begrijpelijkheid en beoordeling op effectiviteit behandelen in de keten
- Direct na afloop van de IBAT-periode organiseren we een bijeenkomst met TBO/OBO's om een aantal eisen (GPVE) die niet direct door gebruikers toetsbaar zijn te bespreken. Waar mogelijk verwachten we een demo over de werking.

Bijlage 1: Beschikbaarheid van de oefenomgeving (pre/eto)

Van: TBO Testmanager

Datum	Tijdsblok beschikbaarheid	Issue
Maandag 6 september 2021	8:00 - 10:00	In verband met de uitrol WS02 is de RWS-omgeving beperkt beschikbaar. Alleen het aanleveren en bekend maken van omgevingsdocumenten kan getest worden.
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Dinsdag 7 september 2021	8:00 - 10:00	Er zijn nog problemen met STAM, de SWF en STTR. Alleen de planketen kan getest worden
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Woensdag 8 september 2021	8:00 - 10:00	Nog problemen met STAM, de SWF en STTR. Alleen planketen kan getest worden.
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Donderdag 9 september 2021	8:00 - 10:00	Het gehele stelsel is niet beschikbaar in verband met een VPN/netwerk storing.
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Vrijdag 10 september 2021	8:00 - 10:00	Geen response op validatie. Meldingen vanuit gemeenten
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Zaterdag 11 september 2021		
Zondag 12 september 2021		
Maandag 13 september 2021	8:00 - 10:00	Omgevingen van het stelsel zijn beschikbaar
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	

Datum	Tijdsblok beschikbaarheid	Issue
Dinsdag 14 september 2021	8:00 - 10:00	STTR heeft problemen, de situatie van vorige week doet zich weer voor. Hierdoor is het niet mogelijk om de STTR in te lezen en worden ze niet zichtbaar in de RTR. Ook worden er geen ontvangstberichten verstuurd.
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	Vergunningscheck, Aanvragen en MijnOmgevingsloket geven technische storing. Ook regels op de kaart geven foutmelding.
	15:00 - 17:00	
Woensdag 15 september 2021	8:00 - 10:00	
	10:00 - 12:00	Stelselcatalogus niet beschikbaar: Bug zelfbedieningsportaal van Catalogus, Fix uitgerold. Rond 2 uur vrijgave omgeving. Officiële bekendmaking.nl (ETO versie) was niet bereikbaar/beschikbaar
	13:00 - 15:00	Korte hick-up OZON.
	15:00 - 17:00	
Donderdag 16 september 2021	8:00 - 10:00	Door technisch onderhoud door RWS omgeving niet beschikbaar. (Zie melding van 15-9 – 18:00 uur)
	10:00 - 12:00	OZON niet beschikbaar. Kadaster (melding via IBAT-kernteam)
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Vrijdag 17 september 2021	8:00 - 10:00	
	10:00 - 12:00	OZON is niet beschikbaar (30 minuten)
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Zaterdag 18 september 2021		
Zondag 19 september 2021		

Datum	Tijdsblok beschikbaarheid	Issue
Maandag 20 september 2021	8:00 - 10:00	<i>Tijdens de dagelijkse stand-up van het IBAT wordt door KOOP meegedeeld dat zij werkzaamheden gaan uitvoeren op de omgeving. Het juist dat dit gemeld wordt, maar in een ketenverband kan dit natuurlijk niet tijdens een IBAT testuitvoering.</i>
	10:00 - 12:00	
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	
Dinsdag 21 september 2021	8:00 - 10:00	
	10:00 - 12:00	Problemen in OZON en knooppunt
	13:00 - 15:00	
	15:00 - 17:00	

Naast deze meldingen waren er gedurende de hele testperiode kleine issues met OZON (Regels op de kaart).

Bijlage 2: Overzicht status gemelde bevindingen

Van: TBO Testmanager

Rapportage over de IBAT-bevindingen

In de periode 6 september 2021 tot en met 21 september 2021 heeft het IBAT end-to-end procestesten uitgevoerd. Op basis van de uitgevoerde testgevallen zijn bevindingen geconstateerd welke geregistreerd zijn in het meldingenregistratietool TMR. Deze rapportage heeft betrekking op de geconstateerde bevindingen en de hieruit voortvloeiende conclusie(s) en is besproken met de coördinator van het IBAT. Deze rapportage wordt als bijlage toegevoegd aan de IBAT-rapportage welke door de coördinator van het IBAT opgeleverd wordt.

LET OP: Het aantal bevindingen geeft niet aan dat alle bevoegd gezagen volledig getest hebben en hierbij alle testgevallen uitgevoerd hebben. Het aantal bevindingen waarop gerapporteerd wordt heeft alleen betrekking op de daadwerkelijk uitgevoerde testgevallen binnen de huidige versie. Voor een overzicht van uitgevoerde testen en testgevallen wordt verwezen naar de IBAT rapportage.

Ontvangen bevindingen

In totaal zijn er tijdens de IBAT-testperiode 63 meldingen ontvangen.

Dagelijks heeft er op de bevindingen een analyse plaatsgevonden waaruit uiteindelijk naar voren is gekomen dat van de 63 ontvangen meldingen er 18 als wens zijn aangegeven en dat er 45 als bevinding zijn aangemerkt.

In het dagelijkse bevindingenoverleg tussen IBAT en TBO is van 10 van de 45 bevinding vastgesteld dat deze bij nader inzien geen bevinding waren maar dat deze van een andere categorie waren. Onderstaand overzicht geeft hiervan de cijfers.

Categorie	Aantal	Afgehandeld	Doorgezet naar OBO	In het TBO-funnelproces	In behandeling	(leeg)
Vraag	2	2				
Verstoring in beschikbaarheid	2	1			1	
Suggestie of idee	1		1			
Content (data)	1	1				
Functionele wens	1		1			
Verstoring in de keten	3	2	1			

In totaal zijn er in de testperiode van de 35 bevindingen ontvangen, hiervan zijn er tijdens de uitvoering van de IBAT-testronde 20 afgehandeld.

Categorie	Aantal	Afgehandeld	Doorgezet naar OBO	In het TBO-funnelproces	In behandeling	Nieuw	OBO-Backlog
IBAT bevinding	35	20	9	0	4	1	1